

framställning till Ålands landsting med förslag

N:o 5/1948.

till landskapslag angående ändring av landskapslagen

om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland, utfär-

dad den 14 september 1945.

De kommunala hälsosystrarnas och barnmorskornas avlöningsförhållan-

den äro reglerade uti landskapslagarna den 14 september 1945 om kom-

munala hälsosystrar i landskapet Åland och om kommunala barnmorskor i

landskapet Åland. I den förstnämnda landskapslagens 10 § stadgas, att

kommuns hälsosyster av högre lönekategori skall av kommunen i grund-

lön erhålla ett belopp, som utgår med minst det belopp, som tillkommer

innehavare av landskapstjänst i åttonde avlöningsklassen, och hälso-

syster av lägre avlöningskategori minst det belopp, som utgår enligt

fjärde avlöningsklassen enligt landskapets avlöningsskala. De kommu-

nala barnmorskornas grundlöner utgå enligt 10 § i förenämnda landskaps-

lag om kommunala barnmorskor i landskapet Åland i högre lönekategorin

enligt åttonde avlöningsklassen samt i lägre kategorin enligt sjunde

klassen. Alderstilläggen åter för såväl hälsosystrar som barnmorskor

utgå fem gånger efter fyra årsperiod med fixa belopp om l.380 mark

resp. l.140 mark varje gång för hälsosystrarna och l.380 resp. l.320

mark per gång för barnmorskorna. Pensionsförmånerna för hälsosys-
trarna och barnmorskorna äro jämväl ordnade uti förenämnda landskap
lagar.

Sedan tjänstemännens och befattningshavarnas i landskapet löne-
och pensionsförmåner - i likhet med vad som skett i riket - höjts
räknat från den 1 januari 1947, har det blivit nödvändigt att höja
även de kommunala hälsosystrarnas och barnmorskornas löner och pen-
sioner. I riket överlämnade Regeringen till Riksdagen den 5 decem-
ber 1947 en proposition angående ändring av lagarna om kommunala
barnmorskor och kommunala hälsosysstrar. Däri föreslogs, att hälso-
systrarnas och barnmorskornas av högre kategori - i riket finnes
blott en kategori av hälsosysstrar - grundlöner skulle utgå enligt
nionde avlöningsklassen samt barnmorskornas av lägre kategori en-
ligt åttonde klassen. Alderstillägget skall utgå efter treårsperi-
oder inalles fem gånger och anknytas till resp. löneklass och utgå
således ej med ett i lagen fixerat belopp såsom hittills. Pensio-
nerna föreslås förhöjda, även redan pensionerade hälsosystrars och
barnmorskors pensioner. Riksdagen har enligt uppgift ställt sig väl-
villigt till Regeringens förslag, och lagarna angående ändring av la-
garna om kommunala barnmorskor och kommunala hälsosysstrar, vilka äro

bestämda att verka retroaktivt från den 1 januari 1947 beträffande
löneförmånerna, äro avsedda att snarligen utgivas.

Landskapsnämnden, som anser att de kommunala hälsosystrarna och
barnmorskorna i landskapet böra i löne- och pensionshänseende vara
jämnställda med motsvarande funktionärer i riket, har i sådant avseen-
de utarbetat förslag till ändring av landskapslagarna beträffande
hälsosysstrar och barnmorskor.

Här nedan följer förslag beträffande hälsosystrarna, och förslag
beträffande barnmorskorna skall göras i en senare framställning.

Förslaget bygger på rikslagstiftningen i ämnet. Landskapsnämnden
har dock ansett, att bestämmelserna om hälsosysstrar av lägre katego-
ri böra bibehållas med hänsyn till landskapets geografiska läge och
svårigheten att erhålla i formellt avseende fullt kompetenta hälso-
sysstrar för landskapets behov. Dessa hälsosystrars av lägre kategori
grundlön, som hittills fastställts att utgå enligt fjärde avlönings-
klassen, skulle enligt förslaget utgå enligt femte klassen. Detta
med hänsyn till att hälsosystrarna av högre kategori blivit uppflyt-
tade en klass. Mom. 2 i rikslagens stadgande om lagens ikraftträdan-
de har utelämnats, emedan pensionerade hälsosysstrar icke finnas i
landskapet.

Hänvisande till förestående får landskapsnämnden vördsammast för
lägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosystrar i land-
skapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

I enlighet med Ålands landstings beslut skola 10 och 15 §§ i
landskapslagen den 14 september 1945 om kommunala hälsosystrar i
landskapet Åland erhålla följande ändrade lydelse.

10 §.

Enligt denna landskapslag i landskommuns tjänst anställd hälso-
syster av högre lönekategori skall av kommunen i grundlön erhålla
minst det belopp, som utgår enligt nionde avlöningsklassen, och häl-
sosyster av lägre lönekategori minst det belopp, som utgår enligt
femte avlöningsklassen av den för innehavare av landskapstjänst fas-
ställda löneskalan. Dessutom skall kommunal hälsosyster åtnjuta
dyrtids- och dyrortstillägg, där sådant tillskott utgives åt inne-
havare av motsvarande befattningar i landskapets tjänst. Utöver
grundlönen skall hälsosyster erhålla ordentlig, möblerad bostad, om
fattande minst ett rum, kök och förstuga jämte värme eller huggen

brännved samt lyse, del i källare och nödiga uthus ävensom badstu-
ga eller rätt att begagna sådan eller badrum eller ock, i den mån
dessa naturaförm ner icke stå henne till buds, mot dessa naturaför-
måner svarande penningvederlag enligt prisläget på orten. Tillika
skall till hälsosysters förfogande, där sådant med skälig kostnad
är möjligt, ställas fri telefon.

Hälsosysters avlöning och naturaförmåner i Mariehamn ordnas enligt
stadens eget bestämmande, dock så, att grundlönen jämte värdet av na-
turaförmånerna ej sammanlagt må understiga hälsosysters avlönings-
förmåner enligt de i 1 mom. stadgade grunder.

I landskapets fattigaste och glest befolkade skärgårdskommuner til-
kommer kommunal hälsosyster, där landskapsnämnden anser sådant erfor-
derligt, ett ortstillägg enligt nämndens prövning av högst tjugo pro-
cent av den i 1 mom. stadgade minsta grundlönen i vederbörande löne-
kategori.

Kommunal hälsosyster i landskommun uppbär årligt ålderstillägg en-
ligt samma grundar som innehavare av landskapets tjänst eller befatt-
ning i vederbörande 1 mom. nämnda avlöningsklass. I avseende å ål-
derstillägg är sådan kommunal hälsosyster berättigad att tillgodo-
räkna sig jämväl den tid hon varit anställd såsom utbildad hälsosys-

ter, sjuksköterska eller barnmorska i statens, landskapets, annan kommuns, sammanslutnings av kommuner, bolags eller annan sammanslutnings eller statens eller landskapets anstalts tjänst.

Ålderstillägg för kommunal hälsosyster i Mariehamn utgår enligt stadens bestämmande, dock icke med lägre belopp än vad i föregående moment är sagt.

Hälsosysters lön utbetalas månatligen ur kommunalkassan. Innan hälsosyster antages i tjänst i distrikt omfattande två eller flere kommuner, skall det fastställas, huruledes månadslönen bör till henne utgivas.

Ärenden angående hälsosysters bostads- och andra naturaförmåner avgöras vid inträffad meningsskiljaktighet av landskapsnämnden efter landskapsläkarens hörande.

15 §.

Hälsosyster, som underlyder bestämmelserna i denna landskapslag, är vid uppnådd sextio års ålder skyldig att avgå från sin befattning. Dock kan landskapsnämnden, efter att hava hört den kommunalmyndighet, som äger anställa hälsosyster, samt landskapsläkaren berättiga hälsosystemen att kvarstå i sin befattning ända till sextio fem års ålder.

Kommunal hälsosyster, som oförvitligen tjänat såsom hälsosyster i trettio år och uppnått sextio års ålder, vare vid sin avgång från befattningen berättigad att av landskapsmedel erhålla en årlig livstidspension med det belopp, vilket innehavare av landskapets tjänst eller befattning i vederbörande uti 10 § nämnda avlöningsklass uppbär såsom full pension. Såsom till pension berättigande år är hälsosyster berättigad att räkna sig tillgodo även den tid, vilken jämlikt 10 § 4 mom. bör beaktas vid fastställandet av ålderstillägg.

Blir hälsosyster tidigare än ovan sagts varaktigt oförmögen att handhava sin befattning eller innehar hon vid avgång på grund av uppnådd ålder ännu icke trettio pensionsår, berättiga tio pensionsår till tio trettiondedelar av fullt pensionsbelopp och varje påföljande fullt pensionsår till ytterligare en trettiondedel därav, intill dess fullt pensionsbelopp uppnås. Ådrager sig hälsosyster sjukdom, som innebär fara för omgivningen, och måste hon av sådan anledning avgå, kan landskapsnämnden, efter inhämtat utlåtande av medicinalstyrelsen, bevilja henne vårdbidrag för viss tid eller skälig pension oberoende av pensionsåren.

Stadgandena i denna paragraf äga motsvarande tillämpning med avseende på hälsosyster, som i 3 § 2 mom. omförmäles.

Denna landskapslag träder i kraft den 1 oktober 1947. Dock

skola stadgandena i 10 § tillämpas från och med den 1 januari 1947.

Mariehamn den 20 januari 1948.

På landskapsnämndens vägnar:

Lantråd

Viktor Strandfält

Viktor Strandfält.

Landskapssekreterare

Ch. Stormbom

Ch. Stormbom.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 3/1948 med anledning av landskapsnämndens framställning till Ålands landsting med förslag till landskapslag angående ändring av landskapslagen om kommunala hälsosystrar i landskapet Åland, utfärdad den 14 september 1945.

№ 3/1948.

Förenämnda framställning, varöver landstinget inbegärt lagutskottets utlåtande, har utskottet behandlat och får på skäl, som landskapsnämnden i sin motivering anför, tillstyrka ändringsförslaget.

Nedannämnda ändringar av redaktionell natur borde dock enligt utskottets mening företagas i texten:

§ 10 mom. 4. Momentets två sista rader böra lyda: kommuner, bolags eller annan sammanslutnings eller av staten eller landskapet understödd anstalts tjänst.

§ 15 mom. 2. För sista meningen i momentet föreslås följande ändrade lydelse: Såsom till pension berättigande är har hälsosyster rätt att räkna sig tillgodo även den tid, vilken jämlikt 10 § 4 mom. bör beaktas vid fastställandet av ålderstillägg.

Utskottet får därför för landstinget vördsammast föreslå,

att landstinget, sedan förenämnda ändringar i texten blivit gjorda, ville godkänna lagförslaget.

Mariehamn den 20 februari 1948.

På lagutskottets vägnar:

Tor Brenning
Tor Brenning.

Axel Kuffschnoff
Axel Kuffschnoff.

Närvarande i utskottet: Tor Brenning, ordförande, Gunnar Jansson, Jonathan Sjöblom, Paul Påvals och Arthur Larson (suppl.)